

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 korona. Előfizetőknek: Egész évre 4 korona; félévre 2 korona.

Az ap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Deák F.-u. 2 sz., reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca, 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyi. pénztárnokhoz Kolozsvár, Bocskay-ter. intézendők

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négysz. cm.) 20 k., féoldal 10 k., negyed oldal 5 korona. Egyesületi tagok és fél éves hirdetőknél 10%-al, egész éves hirdetőknél 15%-al olcsóbb. A hirdetési díjak előre beklendendők az egyesület pénztárába. — Apróhirdetés szavonként 5 fillér. — Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny;”) tüzetes megjelölésével van megengedve

A KEZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felelős szerkesztő: **Dr. Ványolós Miklós.**

Dr. Viski Ferenc

Ősz az idő. Sárgult leveleit búsan hullatja a komor pagony. A mindent megsemmisítő mulandóság üzi fölötté pusztító játékát. És ahogy Petőfi mondja: Fényes tavasz volt, a mezőn szivárvány; égő szivárvány százezer virágból... És én felfogom lelke szép érzeményeit... «De rád oly busan néztemek; talán tudták, hogy elkerülsz e világból». De nem, te nem készültél az örök hazába.

Viski Ferenc pénzügyi számtiszt e minőségben magasabb hivatását követve iratkozott be a kolozsvári Ferencz József tudományegyetem jogi fakultására s megkettőzött energiával tette le vizsgáit s nyerte el az államtudományi doktori címet. E törekvést és ennek sikeres eredményét méltányolta is a magas pénzügyi kormány s az egykori számtiszt. pénzügyi fogalmazó, illetve segédtitkárrá lép-

tette elő s mint ilyen hivatali hatáskörében és a közügyek érdekében hathatós közreműködést fejtett ki.

Hivatalával járó lefoglaltsága mégsem akadályozta meg abban, hogy a gazdasági ügyek iránt ne érdeklődjék. Szép házat építtetett magának s amikor ezzel készen volt a közgazdaság legideálisabb ágának a méhészetnek gyakorlásához fogott.

Lakásán, nem kis költséggel, méhest állított föl s hogy annak kezelését okszerűen bírja, nemcsak beállott az Erdélyrészi Méhész Egyesület tagjai sorába, mert hitte és tudta, hogy e téren való haladása e szép múlttal, de még szebb jelennel bíró egyesület szárnyai alatt lehetséges csupán, hanem részt vett az egyesület telkén a kormány által rendezett időszakos tanfolyamon is, ahol a méhek okszerű kezelése és a kaptár készítés terén szerzett ismereteiről — az ő kedves méhészpajtlásai — a földműves kisgazdákkal egy időben, nyilvános vizsgálatot tett és államérvényes bizonyítványt szerzett.

Az itt szerzett tapasztalatot a benne rejlő tetterő lelkében átmódosította s saját méhesének jövő emelkedése és nagyságáról gyönyörű álmái voltak s azok valószínűsítésére szép terveket szőtt.

E derék embert, ez igaz méhésztársat temettük el könnyezve, hogy nyugodjék békén s álmodjék a méhészet igaz nagyságáról s ha porladó szivéből majd életet kap egy nyíló kis virág, melynek kelyhét fölkeresi a kicsiny méh nemcsak édes mézet, de édes szeretetet is gyűjt belőle, mert ahonnan eredett ez a sziv, a méhészet nagyságáról álmodik örökre tehát igazán szeretet.

Méhecskéink betelelése.

A virágfakasztó szép tavaszt követi a gabonát érlelő meleg nyár, azután jön a gyümölcsontó ősz, amely után a hófehér tél nyújt pihenőt az alvó természetnek.

Rendes körülmények között ez volna a sorrend az évszakok egymásután való következésében.

Az idén, mintha baj volna a nagy mindenség hatalmas gépezetében. Az évszakok mintha össze volnának egymással keverve. A tavasz fagyos volt. A nyár őszi napokkal kevert: aránylag kevés meleg nappal töméntelen esőt zúdított reánk. Az ősz kezdete sem nyújtja azt a csendes nyugodt átmenetet a nyár és a tél között, amit rendes körülmények között szokott. Hűvösnek elég hűvös ugyan, de a közelmúltban is jégveréses nyári zivatarokat vonultatott az egész országon keresztül.

Hogy milyen lesz a telünk, azt csak a jó Isten tudja! De hogy lesz tél, gyakorlati tapasztalatainktól el is tekintve, azt érezzük már mi is. Közeledtét, közeledésének előhírnökeit régóta észrevehettük, ha kis méhecskéink munkálkodását figyelemmel kísérjük.

Ők már jó ideje dolgoznak azon, hogy kitelelésüket biztosítsák. Ha másból nem is vennők észre ezt, észrevehettük abból a lankadatlan szorgalomból, amelytyel ablakjaik réseit iparkodtak betapasztgatni.

A gyakorlott, tapasztalt méhész el is végezte már méhecskéinek betelelését, mert szűkebb hazánk, Erdély hegyes völgyes szép vidékein a szeptember hónap a betelelési munkálatok hónapja. És pedig annak is inkább az első fele.

Ha valaki elmaradt volna még a beteleléssel, azt sürgősen pótolja, mert minden egyes elmulasztott napot keservesen fog a késedelmes gazda megfizeti.

Akár elvégeztük már azt, akár — nagy későre ugyan, — de csak most látunk hozzá a beteleléshez, azt hiszem nem lesz eredmény nélkül való, ha egy kissé átgondoljuk vagy átismételjük a helyes betelelés szabályait.

Mit is értünk tulajdonképpen a méhecskék betelelése alatt?

A betelelés alatt értjük a méhállam olyan célszerű berendezését, amely lehetővé teszi méheinknek, hogy a telet, illetőleg a hidegebb időjárást, amikor lakásaikba vannak beszorítva, egészségben, a lehető legkevesebb veszteséggel éljék keresztül, úgy, hogy a szép tavasz eljöttével jó erőben, egészségben, nagy munkás létszámmal és jó állapotukból kifolyólag erős munkakedvvel láthassanak ismét az édes nektár gyűjtéséhez.

Ha érzéketlenül aludnának télen a méhek, amint azt a régiiek hitték, úgy kevés bajunk volna a beteleléssel. Csakhogy nem alszanak ám, hanem élnek, sőt dolgoznak. Meleget fejlesztenek. S hogy erre képesek legyenek állandóan táplálkozniuk kell. S ha a tavasz közeledtével a fia-

sítás megindul, az még nagyobb munkát, még erősebb táplálkozást von maga után.

És ezt a munkázkodást, ezt az életműködést azok között a korlátok között tehetik csak, amelyeket berendezésük határoz meg.

Ezért fontos dolog a betelelés. Alapja lehet a jövő évi gazdálkodásunk legnagyobb sikerének, de helytelenül végezve, például különben elegendő mézmennyiségnek helytelen beraktározása, különösen ha a méhek ebbeli tévedésünket már esetleg az időjárás által is gátolva, nem tudják kijavítani, vesztét okozhatja ahhoz fűzött legszebb reményeinknek is.

A nagy veszteséggel áttelelt beteges vagy csak gyöngye, erőtlen családok a legjobb esetben is csak összeszedhetik annyira, amennyire magukat, hasznót azonban abban az évben nem hoznak, sőt a legtöbb esetben csak terhére vannak méhészetünknek.

Kasaink közül csak a közepes súlyú kasokat s az erős, egészséges családokat bocsátjuk telelőbe. Olyanokat, amelyeknek elegendő építménye, elegendő méze és életerős, nem előregedett anyjuk van. Arra is kell azonban vigyáznunk, hogy építményünkben sok heresejt ne legyen. A kas suiyán kívül a méheknek lépeknek, méznek, himpornak sulya, a gyakorlatban általában használt kasokat számítva, legcélszerűbb, ha 10—12 kg. körül van.

Természetesen ezeknek kiválasztása is gyakorlati ismereteket, kellő körültekintést és figyelmet igényel, de a berendezkedésre nézve nagyobb befolyást nem enged meg.

Másként van ez a mozgatható keretekkel felszerelt kaptárakban, ahol már jóval több ismeretet, előrelátást, sőt nehogy elvegyünk valamit a méheknek szükséges, magát csábítóan kínáló isteni nektárból, kellő lelkiert igényel a méhek betelelése.

Első és legelső sorban jó méhlikást kíván a helyes betelelés. Olyat, amely sem túl nagy, sem túlkicsiny. Elegendő lépet, elegendő mézes, elegendő népet fogadhatson be és a népnek elegendő tér és levegő állhasson rendelkezésére. Kifűtése ennek dacára ne kerüljön tulságos sok munkába és nagy mézmennyiségbe. Tehát túl nagy ne legyen.

Szabályozható ürtartalmu kaptárainkban tehát anynyi keretre szoritjuk össze a méhcsaládot, amennyi a népesség nagyságának megfelel. Egyesületi kaptárainkban a jobb családokat 16—18 kerettel teleljük be, míg a gyengébb, de azért betelelésre még érdemes családoknál megfelelőleg valamivel kevesebb keretet hagyunk.

Ne felejtjük azonban sohasem el, hogy gyenge család önállóan betelelni egyáltalán nem gazdaságos dolog. Könnyen elpusztulhat, a betegségekre hajlandóbb, esetleg csak kinlódik és elsatnyul. Míg ha egyesítjük a gyenge családokat, nemcsak hogy kitevelésüket céljainknak megfelelőleg biztosítjuk, hanem csökkentjük betelelési költségeinket is.

Kísérletileg megállapított tény ugyanis, hogy a nagyobb taglétszámmal bíró méhesalád aránytalanul kevesebb mézet fogyaszt. Vagyis, ha egy körülbelül 10.000 tagból álló család, téli szükségletként 8 kg.-ot fogyasztana, kétszer annyi tagból álló család nem 16 kg.-ot, hanem csak 10 kg.-ot, míg háromszor annyi tagból álló család csak 11 kg.-ot fogyaszt.

A méh lakásnak melegtartónak is kell lennie, hogy a fejlesztett meleg el ne illanjon. A méh lakás anyagának tehát jó melegtartónak, de emellett elegendő vastagnak is kell lennie, nehogy a méhek, amelyek 7—10° Celsius között megdermednek, elpusztuljanak benne vagy ki legyenek téve az erősebb melegfejlesztés következményeként jelentkező bajoknak.

Különböen melegtartó anyagokkal burkolhatjuk a méh lakást. Vigyázzunk azonban arra, hogy a burkolással ne nyujtsunk a méhek ellenségeinek, például az egereknek, alkalmas és kellemes tanyát.

Tulmányos melegen se teleljük be a méheket, mert az az időelőtti erősebb fiasításnak, vérhasnak, penészesedésnek és mézerjedésnek válik okozójává. Éppen ezért a kijáró nyílás szűkítése is csak mértékkel eszközölhető.

A helyes betelelésre szükséges, hogy elegendő méz álljon méhecskéink rendelkezésére. Szükséges a méz élettartásukra, a melegfejlesztésre, a tavasz közeledtével a fiasítás nevelésére.

Ha a kaptárban a lépekben nem találunk annyi mézet, amennyi a betelelésre szükséges, ami körülbelül 8—10 kg. méz, pótolnunk kell azt más családoktól vett teljesen bepecsételt mézet tartalmazó lépes keretekkel. Szükség esetén pergetett mézet etetünk fel. Ha vennünk kellene e célra a mézet, csak megbízható helyről szerezzük azt be, mert különben segítség helyett tönkre tehetjük vele méhesaládainkat.

Vannak a méhek felsegítésére szolgáló mesterséges tápanyagok is. Ezekhez azonban csak a legutolsó esetben szabad fordulnunk. Ilyenek a fehér cukor, a kandisz-cukor, a kristálycukor és legutoljára említem, mert bár a

legolcsóbb, de feletetése a legnagyobb óvatosságot, körültekintést és gyakorlatot igényel — a denaturált nyers cukor. Ezekkel azonban csak csinján szabad bánnunk, ezeket csak kisegítőül szabad használnunk, mert a méhek emészthetőszervezete csak keveset bír el belőlük, mint nem természetes táplálékukból, betegséget előidéző hátrányok nélkül.

A táplálékkal kapcsolatban kell megemlítenünk, hogy elegendő himpor készlettel is kell rendelkezniök a betelt méhcsaládoknak. Ezért az abban szűkölködőket a többiekől elvett nélkülözhető himporral kisegítjük. Külömben rendszerint csak a rajok szűkölködnek himporban, míg oly családoknál, amelyek a fiasítást bármi okból korán korlátozták, bőséges virágporkészletet találunk.

Szükséges, hogy a betelelendő méhcsalád elegendő népességű legyen. A mint tudjuk így nemcsak biztosabban áttétel, de aránylag kevesebb mézet is fogyaszt s a külső munka időszakát az egységes áttelelésen kívül, nagyobb munkás létszámmal kezdheti is meg. A természetes elhulást tekintve célszerű, hogy minél több fiatal méhvel menjen a méhcsalád teletöbe, mert így télen és kora tavasszal kevesebb lesz a munkálkodásokban a veszteségünk.

Nagyon fontos dolog, hogy a betelelendő méhcsaládoknak egészséges, életerős anyja legyen. Ha valamikor úgy különösen télen és kora tavasszal, az ő hogylététől függ a család léte. Ha télen elhul, romlásba dönti a családot, de mérhetetlen veszteséget okoz akkor is, ha tavasszal nem képes a család népességét számbelileg kellőleg megerősíteni. Ezért három évesnél idősebb anyákat, ha csak tehetjük, már semmiesetre se teleljük be.

Ismervén a jó betelelhető összes kivánalmait a betelelés gyakorlati kivitelét a leghasználatosabb alsó kijáróju országos egy. kaptárt véve például a következőkben eszközöljük.

Kivesszük a mézürből az összes kereteket és osztályozzuk azokat. Külön rakjuk a befedezett teljesen mézes kereteket, külön a kevésbé mézes és külön az üres kereteket.

A legfelső fedődeszka kivételével felbontjuk azokat a fedődeszkákat, amelyeknek felbontása a Hannemann rács elvétele szempontjából szükséges. E helyett is fedődeszkácskát teszünk, még pedig lehetőleg olyat, amely a tavaszi, kaptárban való, itathatásra alkalmas itató befogadására és alkalmazására képesít bennünket. A fedődeszkákat úgy szorítjuk egymás mellé, hogy jól zárjanak.

Ezután felbontjuk a költért. Kiszedjük befőle a kereket és egyidőben céljainknak megfelelőleg osztályozzuk is azokat. A hiányos, az öreg és a herés lépeket mindjárt félre is rakhatjuk, mert azokra a betelelésnél nincsen szükségünk.

A kaptárt kitisztítva, megkezdjük a betelelendő kerekek berakását. A telelésre természetesen csak a költőtért használjuk.

A röpelyük mellé egy részben üres, részben virágporos, utána egy virágporos keretet teszünk. Azután alútra jönnek a fiasításos, illetőleg részben fiasításos, részben mézes keretek. Közül az a keret, amelyet az anyával félretettünk. Ezeket követi annyi részben mézes, részben üres keret, amennyi szükséges.

A felső első keret, éppen úgy mint az alsó első keret, lehet üres sejtekből álló keret is. A többieknek azonban befedelezett sejteket tartalmazó kereteknek kell lenniök, amelyekről meg kell kívánnunk azt is, hogy teljesen ki legyenek építve, hogy a méhek felfelé vonulása akadálytalan lehessen. Ha esetleg a felső keretsor legalsó sejtjeiben még volna egy kevés befedeletlen méz, azt a méhek a hideg beállta előtt befedelezik, tehát felhasználhatók.

Legyen azonban bármilyen rendszerű kaptárunk, elvül szolgáljon az, hogy a röpülőlyük közelébe kerüljenek a himporos lépek és azután jöjjenek a fiasításos keretek célszerű elhelyezése mellett a téli fészkek mézes keretei úgy elhelyezve, hogy a téli méhfűrt zavartalanul huzódhasson a méz után.

Az ablak felrakásával a telelő lakást lezárjuk. Egy-két este adunk még méheinknek egy kevés mézet, hogy serkentsük őket a rendezés okozta hibák és hiányok mielőbbi helyreállítására.

A fedődeszkáckákat újságpapírossal leborítjuk s a hidegebb időjárás állandóbbá váltaival betesszük az ablak mögé is a használatos újságpapíros burkolatot. Az ajtót lezárván tavaszig nem is háborgatjuk a méheket.

Ezekben iparkodtam lehetőleg mindenre kiterjeszkedve a betelelés kívánalmait és a betelelés eszközlésének helyes módját röviden összefoglalni.

A betelelés helyes megoldása a méhészkedés sikerének úgyszólván Akhilles sarka. Ezzel vethetjük meg alapját a következő gazdasági évünk nagyszerű sikerének, de ezzel, ennek felületes és helytelen keresztülvitelével kockára tehetjük, sőt alapjában megakadályozhatjuk reményeink teljesülését.

Ezért megérdemli ez a művelet a vele való tüzetesebb foglalkozást úgy az elméleti, mint a gyakorlati téren.

Ha a betelelést helyesen elvégeztük, ez évben méheink körül más dolgunk már nem is lesz, minthogy méheinket ellenségeik támadásától, különösen a legtöbb kárt okozó egerek garázdálkodásától megvédjük, valamint, hogy a méhesünk környékét tisztán, rendben és esendben tartjuk, mert a zavartalan nyugalom szintén főkélléke a sikeres áttelelésnek.

Takács Gyula.

Tenyésztési irányzatunk dióhéjban

Irta: Prónay Albert.

1. Fajtenyésztésre megérett meganyáttlanított törzsekben egy napos pete celláján építsd a fajanyabölcsöket.

2. Kilenc-tíz nap múlva oszd szét eme anyabölcsöket akár kicsinyek, akár nagyok, olyan törzsek közé, melyekben fiatal anyák keltek ki és termékenyültek meg. A fajanyabölcsöket a sejtekben eszközölt kimetszések helyére függőlegesen irányítva olvadt viasszal ragaszd oda.

3. Az anya a petézés megkezdése után az eredeti törzsből közvetlenül lesz áthelyezve a megnemesítendő törzshöz.

Hogyan tehetünk szert sok és megfelelő anyabölcsőre? 1. A helyes fajtenyésztés előfeltételei:

Ezen módszernél a legfontosabb kellék a kiváló, derék, jó anyatörzsek; nem pediglen a technikai kivitel. E tekintetben csak a színe-java törzs a megfelelő. Ehhez azonban az szükséges, hogy a tenyésztésre kijelölt törzs: népes, erős sé termékeny legyen. Tenyésztésre akkor van a törzs megérve, ha mindenféle fiasításra tulnyomó része már be van fedve és már fedett anyaházak is vannak benne. Népes az olyan törzs, amelyben minden keret sűrűn el van lepve méhekkal és a fenékdieszán is zsúfoltan van méh. Erőteljes méhcsalád az, amelynél a fiasításban semmiféle hézag nincs. Termékeny pedig az a méhcsalád, amely bő, természetes mézkészletet mutat fel; legfeljebb *valódi mézzel serkentőleg etelve*, de semmi esetre nem cukoroldattal, avagy valami más póttanyaggal. Ezen nagyon fontos kellékeknek szemmel nem tartása, elhanyagolása, kivált még ha az időjárás kedvezőtlen, idézik elő a fajtenyésztés sikertelenségét. A válságos, sze-

szélyes májusi időjárás is sok csorbát okozhat e tekintetben. Körültekintő, előre nem látó méhésznek, aki a kisebbfajta áldozatoktól visszaretten, próbát tenni nem merészel, a tenyésztésre kedvező megfelelő alkalmat elhanyagoltja, a fajtenyésztés sikerülni nem fog, valamint az olyan méhésznek sem, aki hübelebalázs módjára fog hozzá a fajtenyésztéshez. A méhcsalád tenyészérettségéhez hozzá kell járulnia a *kedvező időjárásnak és a dús hordásnak is*. Tehát ezen kérdés is nagyon fontos, kivált a kezdő méhészt számára.

2. Mely időpont megfelelő a fajtenyésztésre?

É tekintetben a dolgot egy kaptafára huzni nem lehet, függ az a helyi viszonyoktól, valamint az évről-évre változó időjárástól. Ebben a tekintetben a főszabály ez: a fajtenyésztésre legmegfelelőbb időpont *nem a főhordás ideje*, de az azt közvetlenül megelőző kiadó, de nem tulbó hordás időszaka, amikor is az előrajok szoktak jelentkezni. A főmézézés ideje már többé nem alkalmas a fajtenyésztésre; valamint az esetleges méhésztetre nem kedvező májusi időjárás sem. Világos dolog, hogy az előrelátó, gondos méhészt nem bizza méheit egyedül a sors kénye-kedvére, hanem okszerű, gondos kezeléssel igyekeznek ellensúlyozni a kedvezőtlen időjárás káros behatását. Már a tavasz elején kijelöl néhány törzset, melyekben a királynék már öregebbek; ilyenek kivált az előző évről származó első rajok! De miért éppen az ilyeneket? fogják kérdezni. Ezt igazolni fogja az ugynevezett rajzási fokmérő; vagyis, ahol a mesterségesen megcsontított sejtek hézagjait heresejttel építik ki a méhek, az a törzs alkalmas a fajtenyésztés céljaira. *Egy éves fiatal anyás törzsek ezen célnak nem felelnek meg*. Szerkesztő (spekulatív) etetés és a családok jó melegen tartása rajzásra készítetik a törzseket, illetve a legmegfelelőbb időpontra érleli meg őket a fajtenyésztés céljaira. Ez a legfontosabb az egész művelésben. A főmézézés időszaka avagy az utána következő, hordási szünet nem alkalmas, avagy az utána következő, hordási szünet nem alkalmas a fajtenyésztésre; erre a legalkalmasabb *május vége*. Vannak rá esetek, egyes törzsek már április végén érettnek látszanak a tenyésztésre; azért azt távolról sem jó ilyen elhamarkodással megkockáztatni a később nagyon és könnyen bekövetkező változó, szélszéles, kedvezőtlen időjárás miatt. A hordási szünetben pedig könnyen rablás törhet ki. Az elkésett tenyésztésnél pedig az anyák leg többje *rövidesen herepetézővé válik*.* A méhésztnek azon-

ban még azt is szem előtt kell tartani, ha valóban sikeres, kiváló fajtenyésztést akar létrehozni, nem elég csupán az anyákkal törődnie; a fajherékre is kiváló gondot kell fordítania, mert másképp csak fél munkát végez.

3. Az újrendszerű tenyésztés technikája abban van kifejezve, hogy a legjobb törzsből származó egy napos fedetlen fiasítást kivagdossuk, azokat azután olvadt viasz segítségével beragasztjuk a sejtek hézagjaiba, még pedig egyszerre több herébe, hogy a méhcsalád teljes tehetősége ki legyen használva az anyabölcsők építésében. Az anyaneveléshez felhasznált álcák (költés) kora döntő befolyású a leendő anyák nagyságára. A többnapos álcából nevelt anyák rendszerint kisebbek, satnyábbak. Ez a tény a magyarázata annak, amint azt magam is tapasztaltam, vajmi gyakran az ugynevezett secundár pótanyabölcsőből kikelt anyák tényleg jóval kisebbek, satnyábbak, mint az elsődleges ugynevezett rajanyabölcsőből kikeltek. Rajzani nem nagyon szerető, hazai törzseink épen ilyenkor nyilvánítják mérsékeltségüket: kedvük az új nemzedék ápolásához jelentékenyen alábbszáll, sőt szűk hordási viszonyok között az anyabölcsőket egy-kettőre lerombolják. Ez természetesen a svájci viszonyokra vonatkozik; a magyar méhekről általánosan ismert dolog inkább bőven rajzó fajta.) Ugyan melyik méhésznek nem ötlött már a szemébe néhány nappal a tenyésztés megkezdése után, mikor a tenyészképes fajanyabölcsőt behelyezte a törzsbe, a többi éretlen anyabölcső nyom nélkül eltűnt. Magyarázata: az anyaálcák különböző kora. Eme eljárás előnye az: az érett anyabölcsők alkalmazása kényelmes, gyors és biztos. Az igaz azonban, hogy a zárt, sűrű sorozatból nem volt könnyű feladat minden egyes anyaházat éppen sértetlenül kifejteni. Később azonban a gyakorlat folyamán örömmel viszi azt végre a méhész és nem bosszankodik többé a saját féelme ügyetlensége miatt. Alaptalan az az aggodalom, hogy az egynapos álcákkal bíró anyabölcsőket kimetszeni és a helyükre felragasztani csak a gyakorlott méhész keze képes.

(Folytatjuk.)

A magyar méz dicsősége külföldön.

Kezemben van a »Deutsche Illustrierte Bienenzeitung« legutóbbi szeptember havi száma, amelyben örömtelt szívvel olvasom a folyó évi júliusban lezajlott berlini nem-

zetközi mézkiállításról szóló tudósításokat. Többek között azt olvasom, hogy a magyarok a kiállításon nagyszerű szolgálatot teljesítettek, a nagymennyiségű szép tiszta akác-méz és annak pompás elrendezése és diszítése az összes látogató közönségnek a legnagyobb elismerését nyerte el. Szóval azt akarja mondani a lap igen tisztelt szerkesztője, hogy a magyar méz újabb dicsőséget szerzett hazájának és méhészeinek külföldön.

Tudom jól, hogy kevesen vagyunk erdélyi méhészek, akik e fenti méhésztápot járatták s úgy vélem, hogy örömet szerzek méhésztársaimnak azzal, hogy e kedves hirt továbbítom, mert hiszen jól tudom, hogy mindnyájan szívesen fogadjuk az ilyen kedvező híreket s különösen most ezekben a sanyaru mézelő esztendőkből, amelyekben a méhészkedés kevés anyagi hasznot hajtott, de annál több erkölcsi eredményt, mert már három éve, hogy rossz idők járnak a méhészkedésre, dacára ennek kiállításokon folytonosan részt veszünk és pedig mindenütt dicsőséges eredménnyel.

Ezekből az elért szép eredményekből arra az egy biztos tapasztalatra jutottunk, hogy mégis csak áldásos munkát végez a mi földművelésügyi miniszteriumunk avval, hogy a méhészgazdaságot hazánkban mindenütt ok-szerűen terjeszti és e céljának elérésére sok anyagi áldozatot is hoz s azonkívül a méhészgazdaság terjesztésére és annak vezetésére a leghivatottabb egyéneket választotta ki, többek között nagyságos Krenedits Ferenc miniszteri titkár urat is, kinek a legutóbbi berlini kiállítás magyar csoportjának izléses rendezésében óriási fáradságos része volt.

Ezek után kedves méhésztársak az a sok szép eredmény, amelyet mézünkkel rövidesen elértünk, serkentsen bennünket minden további buzgó munkára és teleljük be méheinket gondosan bő mézkészlettel, hogy a jövő tavasszal erős családokkal kezdhezzük meg az újabb munkánkat s így akkor remélhetjük, hogy a jövő évi Pozsonyi kiállításon újabb dicsőséget fognak a mi kedves kis bogaraink számunkra szerezni. Méhész üdvözlettel

Stief Ottó.

Méhészeti kiállításunk.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet által rendezett s minden tekintetben impozánsnak és jól sikerültnek mondható országos gazdasági kiállítás keretén belül az Erdélyrészi Méhészegyesület is igen csinos méhészeti kiállítást rendezett. Habár — különösen Erdélyben — mostoha időjárás miatt mézelésünk meglehetősen gyenge is volt, mégis igen szép számban jelentkeztek a kiállításra. Kiállításunk egyrésze a korcsolya-pavillon egyik földszinti termében volt elhelyezve »Az Erdélyrészi Méhészegyesület és tagjai csoportos kiállítása« felirással izlésesen és csinosan felállítva, a másik része kaptárok stb. a szabadban a gépek csoportjában gyönyörködött is benne minden látogató. Örömet és elismerését fejezte ki Bartóky József államtitkár ur, a földművelésügyi miniszter ur öngyméltósága képviselője is, kinek — a kiállítás megnyitásakor — egyesületünk főtitkára dr. Balázs Ferenc mutatta be magyarázat kíséretében a méhészeti kiállítást.

A bíráló bizottság méltányolta s a következő méhészkiállítókat tüntette ki. Az Erdélyrészi Méhészegyesület aranyérmét kapta: Stief Ottó Kolozsvár.

Ezüstérmét: Dezsőfi János Sohát és dr. Balázs Ferenc Kolozsvár.

Bronzérmét: Prónay Albert Budapest, Bölöni Antal Felsőcsernáton, Cseh Gáspár (keretlécékért) Gelence.

Kiállítási aranyérmét és 30 korona aranydíjat kapott a kitünő mézes tésztákért és a mézes tészták leírását tartalmazó füzetért özv. Kremniczky Fröhlich Ilona; volt is tolongás a tészták körül, ha tiszter: annyi lett volna is, el kelt volna.

Pénz- illetve aranydíjban részesültek:

Dr. Balázs Ferenc főtitkár Kolozsvár a »cukros« kaptaráért 25 korona.

Ványolos Sándor Kolozsvár kaptaráért 20 korona.

Szász Mihály Brassó apáca kaptárducáért 20 korona.

Donáth Aladár Kolozsvár 20 korona.

Kiss János Kézdiabíbis átmeneti kasért, Pap József Feketetót, Balázs Ernő Kolozsvár méhes modelért 10—10 korona, végül kiállítási aranyérmét kapott az Erdélyrészi Méhészegyesület és díszoklevelet Zsögön R. Mihály Kolozsvár.

Háromszékvárm. Méhészegyesület Megalakulása.

Rég nevezték Erdélyt édes hazánk virágos kertjének, hol különösen kitűnt mindig a szép Székelyföld az ő re-gényes, megragadó bérczeivel. Nevezetesen a Hargita, Be-kecs, Görgényi, Gyergyói, Bodzási stb. stb. szebbnél-szebb havasai mögé rejtőzködő gyönyörű völgyekben találjuk Kovászna, Előpatak, Málnas, Bálványos, Tusnád, Bor-szék és a gyönyörű Szováta stb. mindannyi szép helyei-vel, melyek nemcsak üdülő helyül szolgálnak az emberi-ségnek, hanem ezer- és ezer méhecske gyűjti a nektárt, hogy ebből kincseket varázsoljon hű gondozójának.

Itt van a hazája a méhészetnek, mert szép erdőkkel borított hegyeink, virágokkal himzett völgyeiben tömérdek kincs rejlik, melyet kiaknázni a méhészet kulturája van hivatva.

Létesítsünk méhlegelőt ott, hol ma gyom és bojtortán terem! Készítsünk okszerű kaptárokat itt, hol még ma a faanyag nincs teljesen a fakeskedés és a kartel vasmar-kába szorítva, hogy alkalmas gépek segítségével olcsón és minden nehézség nélkül jusson a szegény nép alkalmas eszközök és jó kaptárakhoz. A közönség gyakorlatilag tanulja meg, hogyan lehet rendszeres méhészetből va-gyont, kincseket szerezni s így szokathatjuk már zsenge korban ifjainkat és édes hazánk hű polgárait a munkás-ság, szorgalom és takarékoság szép erényeihez. Erre nem-e legszebb példát nyújt a parányi méh?

Ezen cél megvalósítására alakult meg Sepsiszentgyör-gyön augusztus 31-én a Háromszék vármegyei Méhész egyesületünkkel, mint anyaegyesülettel, mely már 32 évi fennállásán keresztül igen nagy érdemeket szerzett ma-gának a méhészet fejlesztésének nagy munkájában, ösz-szcolvadtak, mert csak így oldhatja meg az új egyesület mindazon gyönyörű eszméket, melyeket maga elé kitü-zött. (Másképp nem is remélheti, hogy az anyaegyesület anyagi és erkölcsi támogatásban részesítse, csakis úgy, ha mint az anyaegyesület fiókköre működik. Szerkesztő.)

Itt van az idő, hogy a mi derék székely népünk érde-kében is tegyünk már érdemlegesen.

Ez kötelessége minden derék magyarnak, legyen az hazánk bármely zugában.

Most van az, midőn édes hazánk szomorú méhészete hangosan felkiált, hogy a méhlegelő ügyét és a kaptármi-zériákat, e kínos állapotokat rendezni kell.

Átérezte ezt Háromszék vármegye derék méhészgárdája és teljes erővel törekszik a múltban elhanyagoltakat pótolni és újabb vívmányokkal előlépni.

Augusztus 31-én meglepő szép számmal jöttek össze a méhészek Sepsiszentgyörgyön. A sok előkelő szaktérfit mellett például a felsőcsernátoni gazdakör tagjai Bölöni Antal elnökkel tömegesen jelentek meg.

Az egybegyülteket Nagy István igazgató, mint korelnök üdvözölte s megnyitójabán örömmel konstatálta, hogy a méhész-egylet tagjaiul reményen felüli számban jelentkeztek. Indítványozta, hogy »Háromszékmegyei Kereskedelmi Méhészegylet« címen alakuljanak meg s az alapszabálytervezetet is előterjesztette.

A megalakulás során nagy lelkesedéssel választották védnökké báró Szentkeresztly Béla főispánt, aki bár nem jelenhetett meg, a gyűlés tudomására hozta, hogy az egylet javát a legszívesebben fogja munkálni. Diszelnökké választottak: Csánky Gyula királyi tanfelügyelő, Benkő Pál gazdasági felügyelő, Málík Lóránd alpolgármester. Elnök: Nagy István igazgató, alelnök: Nagy Elek kalapgyáros és Beczássy Imre földbirtokos, ügyvezető elnök: Csinádi Lajos igazgató lett. Az egylet igazgatójává Máthé Dénes polgári iskolai tanár, titkárává Nagy Kálmán árvaházi igazgató, pénztárnokká: id. Nagy Elek földbirtokos, ellenőrré: Jakab Almos igazgató tanító választottak meg. A választmánány tagjai lettek: Losonczy Dezső gazdasági szaktanár, Kádár Károly gazdasági ellenőr, Csutak Vilmos tanár, Göncz Mihály lelkész, Berde Ferenc nyugalmazott tanár (Szentiván), Bölöni Antal (Felsőcsernáton), Zágoni Sándor, Györbíró Géza (Szentkatolna), Bálint Dénes árvaszéki ülnök. Méhészeti szakoktatásra Nemes Győző szaktanító kéretett fel.

A rossz méz-esztendő miatt a méhek etetése és téli táplálása céljából az egylet többek hozzászólása után elhatározta, hogy a kormány által engedélyezett adómentes kristálycukor kieszközléséért sürgősen folyamodik. A cukorért való jelentkezés Nemes Győző magyar királyi méhészeti szaktanitónál eszközöndő.

Gazdálkodó közönségünk figyelmébe ajánljuk, ugy a méhészet hasznos és léleknemesítő művelését, mint az ezt előmozdítani hivatott méhészegyletet. A tagsági jelentkezés az egyesület elnökségénél történhetik, írásban, vagy szóval. (Tagsági díj 1 korona, tagsági kötelezettség. 3 év.)

Nemes Győző.

Októberi teendők.

A lekénczés meggátlása, a méhes rendezése, fészek letakarása.

Az igazi méhés embernek féltett kedvencei a méhek. És mégis, néha elveszíti egyik-másik családot, mely felett pedig szeretettel, gonddal őrködött. Így jártam magam is. Így jártak azok is, akik panaszos levelekben számolnak be az idényi mostoha viszonyokról.

De ugye, kedves méhésztársam, zokon esik neked, ha azt vágják szemedbe: kedvenceid hanyagság miatt vesztek el?

Mindegy! Csüggedni nem szabad. Ez ellen mint élő tilalomfa áll lelkednek minden szeretete, minden ideálmusa!

S az ideálmus ha durva kéz is ért, feledni tanít magasabb célokért. De ideál nélkül a munka, akarat csak robot lesz csupán, diadalt nem arat.

Ilyen ideális, szép és humánus feladatra hív mindnyájunkat a mézszedők hóhér munkája.

A lekénczés meggátlása.

Októberben a legtöbb családnál már megszűnt, vagy szünőfélben a fiasítás. Ezt jól tudják a mézkufárok és ilyenkor indulnak, a már megelőlegezett méhcsaládok legyilkolására.

Milyen isteni, milyen magasztos feladat az ilyen munka megelőzése. Igazi méhés nem fogja ezt tétlenül nézni! Lássunk hát munkához! Községünkben tudakoljuk meg, hová jön a mézszedő. Győzzük meg a tulajdonost arról, hogy embertelen munka a lekénczés! A családot dobjuk ki, vagy salétromsó-oldatba áztatott és megszáritott tenyérszi gyolcsdarabkával szédítsük le, vásároljuk meg és gyöngébb törzseinket erősítsük fel vele. A dobálásnak két módja van. Egyik a zárt, másik a nyílt dobálás.

A zárt dobálásnál az eljárás a következő:

A kast csucsra állítván, egy megfelelő széles karimájú tiszta üres kast fölé helyezünk és abrosszal a kettőt összekötjük, mely után alulról felfelé haladva az alsó kast dobolni kezdjük és a dobolást 10—15 percig szakadatlanul folytatjuk, mire a nép a fölé helyezett üres kasba vonulván, birtokunkba vesszük, az otthagyt mézes lépeket átadjuk a gazdának.

A dobolás másik módja az u. n. nyílt dobolás, melynél az üres kast ferde állásban, úgy helyezzük a népes kas fölé, hogy a két karima minél nagyobb felületen érintkezék és a lépek éle a felső kas szája felé álljon. Két szeggel a karimákat meg is rögzítjük. Így fogunk a doboláshoz, melynek az a jó oldala, hogy az anyát, midőn felvönulni látjuk, kifogjuk és nem azután vesződünk vele, mert ha egyesíteni akarjuk, anya nélkül kell beadni a népet!

Ha az anya fiatal, anyacserére használjuk fel.

Azonban a fészek megbolygatásától most tartózkodjunk! Csak a nap legmelegebb szakában és akkor végezzünk egyesítést, anyacserét stb. műveleteket, ha azokra feltétlenül szükség van, vagy valami okból nem végezhetjük el. Most már a családnak készen, betelelve kell legyen! A hig mézzel való etetés kései és kockázatos dolog, mert alig lesz idő a lefödésre. Október 15-én túl már csak keretes, pecsételt mézzel segíthetünk.

Annál több külső teendő vár a méhészre. Ezek közé számítandó:

2. A méhes rendezése.

Most az ideje az eszközök, kasok tisztogatásának, elhelyezésének. A tartalék lépeket még egyszer megkénezzük s aztán szellős helyre rakjuk. A méhes fedelén, kaptárakon lévő repedéseket gondosan kijavítjuk stb. Mivel pedig hidegebb idők következnek, halaszthatatlan:

3. a fészek letakarása.

Melegtartó kaptáraknál elegendő, ha a mézkamrákra és ablakokra 10—14 réteg ujságpapírt borítunk, a vessző kasokat pedig vastag tapasszal ellátjuk. Gyöngébb kaptárak belső részét ajánlatos gyaluforgácssal lazán betömni. A kijárókat fél centiméterre álló szegekkel, vagy ráccsal látjuk el és a méhek nyugalalmát igyekszünk megóvni.

Donáth Aladár,

Méhésztársak figyelmébe!

Földmivvelésügyi m. kir. miniszter úr önmagyméltósága arról értesíti egyesületünket, hogy Kalocsán és vidékén, továbbá Kaposvárt a jó hordási viszonyok következtében mintegy 200—300 métermázsa méz eladó és pedig nagybani vételnél Kalocsán kilogrammonként 1 K 20 fillér, a kaposvári méhészeti kerületben 90—100 fillér áron.

Felhívjuk tehát méhésztársainkat, hogy akik beteleléshez mézet óhajtanak venni e végből közvetlen forduljanak a kalocsai illetve a kaposvári méhészeti szaktanítókhoz, kik a méz szállításhoz szükséges bődönökkel a miniszterium részéről már el is láttattak. Miniszter úr önmagyméltósága azt is közli, hogy mézbeszerzés címen anyagi támogatásra senki sem számíthat.

Az elnökség.

Eladó nemesített méhcsaládok és anyák!

Tulzaporulat miatt eladók: 100 nemesített méhcsaládot részint országos méretű háromszoros kaptárakban, részint átmeneti kaptárakban, (Gyékénykas, 10 keretes ládával.

A kaptár darabja: 20 munkás, 10 részben hereépitményű kerettel, tömör péppel, mézzel és fiatal anyával most 35 korona, az átmeneti kaptárak darabja 20—24 korona helyben.

Anyaméhek, anyaszállítóban, — mely egyuttal szoktató is — kíséző méhekkal: októberben 4 korona utánvétellel. Az összeg előleges beküldése esetén az anyákat díjtanul szállítom.

Kolozsvár, Boldog-utca 31.

Donáth Aladár.

Sorszám	A mérlegen álló méhcsaládok súlyváltozásai				Méhjárás napjai	A vidék flórájának fontosabb mézelői. A virágzás kezdete és vége	Allandó szép Szép idő Változó	
	A kaptár neme	Súly- növe- kedés		Súly- apa- dás				
		Kg. gr.	Kg. gr.	Kg. gr.				Kg. gr.
1	Országos	2	150	—	350	*Féherhere 1—30-ig. Mályvarózsa 1—30-ig. *Tisztesfü 1—30-ig. Gyu.toványfü 1—20-ig. *F. tátkanaf 1—30-ig. K. mandika 1—10-ig. Ugorkafélék 1—25-ig. *Fekete nadály 1—30-ig. Tökfélék 1—20-ig. Pásztortáska 1—20-ig. *Őszi rózsa 1—30-ig. Macskafarok 1—30-ig. *Sefüzefa 1—30-ig.	30 nap	8—20-ig. 20—22-ig 22—30-ig
2	Donáth-féle	2	110	—	260			
3	Hungária	2	850	—	210			
4	Átmeneti	1	130	—	510			
5	Kupkas (Súlynövekedés etetés utján)	1	200	—	600			

Chorus Gyula bánffyhungyadi veterán méhészbátyánk etetőany-
lisztnai stb stb. méhésztársaink is segítséget kérnek! Egybehangzón az-
kapnak. Cukorral nem győzik. Általános panasz, hogy a sok esőzés
Segítség magadon!“ „Küzdeve-küzdj és bizva-bizzál!“

Kolozsvár, 1913 szeptember 30-án.

* A jelzettek a hónap végén túl is virágoznak.

megfigyelések.

tt álló megfigyelő és kísérleti állomás adatai.

A méheknél feltűnő jelenségek, megfigyelések		Az augusztusi időjárás változásai				Jegyzetek
		Szélirány. Szélcsend: O.	Felhőzetes és derült napok	Csapadékos és száraz napok	Tünemények: Eső : Harmat : Zivatar : Jég ▲ Dér U Hó *	
Feltűnő elnévelendés, a méz tömör elraktározása.	Változó, Többnyire hűvös.	1-2. O. 3-4. Ék. 5-7. Eny. 9-18. O. 19-25. Én. 25-30. Ék.	3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 19, 20 többnyire borult. 21, 22, 23 részben borult. 24-30 állandóan borult 1, 2, 4, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 18 derült napok.	3, 6, 20, 22 csapadékos napok. 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 23, 24, 25-30-ig száraz.	1-30. Eső 3-án 4 mm. 6-án 21 mm. 20-án 42 mm. 22-én 10 mm.	Aki eddig nem etetett szomorú tavaszt érhet! Siessen! Már is megkészt: 7.10.

Váncsa Mihály keretszvári, Mezey Dániel topánfalvai, Nikora Lőrincz lják: egymás után hullanak el a legjobbnak vélt törzsek is. Mézet nem nit sem hordhattak a méhek. De ki érti meg a panaszokat!? „Ember!

Donáth Aladár,

méh. szaktan., a megfigyelő állomás vezetője.

TARTALOM: Dr. Viski Ferenc. — Méhecskéink betelelése. Takács Gyula. —
Tenyészési irányzatunk dióhéjban. Prónay Albert. (Folytatjuk.)
— A magyar méz dicsősége külföldön. Stief Ottó. — Méhészeti
kiállításunk. — Háromszékvármegye Méhészegyesület megalakulása. Nemes Győző. — Októberi teendők. Donáth Aladár. —
Méhésztsársak figyelmébe. Az elnökség. — Eladó nemesített méh-
családok és anyák. Donáth Aladár.

Élőméhek dekagrammja 4 fillér, egy kilogramm tehát 4 korona; a súlytöbblet hozzászámítottatik, a kevesebb súlynál levonatik. Szállítóláda önköltségen, legjutányosabb árban. :: LÉPES MÉZ bármily méretű kerethez kupkasokból bevágva kilogrammonként 1 30 K. o Megrendelések szept. hó 1-éig eszközrendők. o Szállítási költség vevőt terheli.

Vajnovszky Vincze, Nagyvárad, Halász-utca 41.

A legjobb mézelőfa a japán akácfa július, augusztusban nyilik, mikor is nem igen van más egyéb és többet nyilik, mint a közönséges akácfa. 1, 2, 3 és 4 évesek darabja 10, 60, 80 és 90 fillér, **százanként feleárban.** Mézelő, sokat nyiló egyben szép diszbokrok darabja 20 fillér, szára 18 korona. sok fajban. —
Krebs Zoltán Szarvas.
